

PALVELUSETELI LINJA-AUTOLIIKENTEESSÄ

LINJA-AUTOLIITTO

PALVELUSETELIMALLI LYHYESTI

Palveluseteli on julkisesti rahoitetussa joukkoliikenteessä vaihtoehto julkisille hankinnoille.

Palvelusetelimallissa asiakas on palvelujen ostajana keskiössä. Kaupallinen kilpailu mahdollistuu ja syntyy asiakkaan ostovalinnoilla.

Palvelusetelin kautta tuleva julkinen tuki on kaikkien yritysten saatavilla: asiakas päättää, kenen palveluita käyttää.

Liikennepalvelulaki mahdollistaa julkisen rahan käytön palveluseteleihin.

MALLIN PÄÄPIIRTEITÄ

- Markkinaehtoisuus
- Julkinen tuki digitaalisena suoraan käyttäjille (esim. palvelusetelinä)
- Palvelusetelillä läpinäkyvät kriteerit ("hankintakriteerit")
- Kannustaa ja ohjaa joukkoliikenteen käyttöä, edistää kilpailua
- Voi hyödyntää henkilökuljetuspalvelujen digitaalista palvelualustaa
- Voi kattaa kaikki liikennemuodot

PALVELUSETELI JA PSA

Uudessa liikennepalvelulaisissa sallitaan valtion joukkoliikennepalveluiden ostoon ja kehittämiseen tarkoitettun määrärahan käyttö mm.

korvauksen maksamiseen liikennepalvelun käyttäjälle ennalta määrättyyn arvoon asti.

Palveluseteli on PSA-mallin vaihtoehto: PSA sääntelee julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemistä, kuten palveluja koskevia hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia.

Palveluseteli myönnetään suoraan asiakkaalle, ei liikenteenharjoittajalle.

Viranomainen ei valitse liikenteenharjoittajaa, asiakas valitsee.

Toisin sanoen PSA ei estä vaihtoehtoisen mallin toteuttamista.

SETELI EI OLE KIELLETTYÄ VALTIONTUKEA

EU-lainsäädäntö kieltää sellaiset jäsenvaltioiden myöntämät taikka valtion ja kuntien varoista myönnettyt tuet, jotka vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa.

Suoraan kuluttajille suunnattu tuki ei lähtökohtaisesti ole valtiontukea, edellytyksenä toimijoiden mahdollisimman neutraaliin kohtelu.

Toisin sanoen malli voidaan toteuttaa niin, ettei se ole ristiriidassa valtiontukisääntelyn kanssa.

JULKISTEN HANKINTOJEN SÄÄNTELYÄ EI SOVELLETA PALVELUSETELIMALLIIN

Julkisia hankintoja koskeva laki soveltuu **hankintayksikön suorittamiin hankintoihin** ja käyttöoikeussopimuksiin.

Palvelusetelimalli koskee palvelusetelin antamista suoraan kuluttajalle, joten kyse ei ole lain tarkoittamasta hankinnasta.

Palvelusetelijärjestelmät eivät yleensä kuulu julkisia hankintoja koskevan lain soveltamisalaan, kun toimittajia kohdellaan tasapuolisesti.

Setelin antajan on määritettävä **läpinäkyvät ehdot** yksityisille palveluntuottajille, joiden palvelujen maksamiseen asiakas voi käyttää myönnettä palveluseteliä.

Toisin sanoen hankintalaki ei ole este palvelusetelijärjestelmän toteuttamiselle.

YKSITYISYYDEN SUOJA

Asiassa on otettava huomioon myös yksityisyyden suoja ja henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset (uusi tietosuoja-asetus voimaan toukokuussa 2018).

Eri tyyppisten tietojen käsittely sekä luovutus ja siirto eri toimijoiden välillä on suunniteltava henkilötietojen suoja huomioiden.

Toisin sanoen palvelusetelimalli on toteutettavissa henkilötietojen suoja koskevan lainsäädännön mukaisesti.

UUSI MALLI LISÄISI JOUKKO-LIIKENTEEN TALOUDELLISTA TEHOKKUUTTA

Palvelusetelimallin käyttöönoton myötä asiakkaan valinnanvapaus lisääntyy markkinoilla.

Palvelujen saatavuus lisääntyy, kun kysyntä ohjaa liikennepalveluiden tarjontaa asiakkaiden kysynnän mukaan.

Malli mahdollistaa myös tehokkaat kannustimet joukkoliikenteeseen.

MAHDOLLISUUS OSALLISTUA LIIKENNEPALVELULAIN UUDISTUKSIIN

Joukkoliikenneala tulee muuttumaan joka tapauksessa lähivuosina, sekä lainsäädännön että teknologian kehityksen johdosta.

Linja-autoalalla on vahvat edellytykset menestyä muuttuvalla toimialalla, kuten kulkuvälineen reitin joustavuus, käyttöasteen tuomat edut, erilaisen kaluston hyödyntäminen.

Mallin sisällä voi edelleen erikoistua tietyn osa-alueen palveluiden tarjoamiseen.

Linja-autoyrittäjillä on erinomainen mahdollisuus myös kilpailun laajentamiseen muille osa-alueille.

Nykyisiin julkisiin hankintoihin perustuva malli

Vaihtoehtoinen markkinakilpailumalli

Parhaiden liikenne- palveluiden puolesta vuodesta 1928

LINJA-AUTOLIITTO

Töölönkatu 4, 00100 HELSINKI
www.linja-autoliitto.fi • etunimi.sukunimi@lal.fi